
METSADE MAJANDAMISE PÕHIMÕTTED RMK-S

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Metsade jaotus RMKs.....	5
1.1 Looduskaitsetised metsad	5
1.1.1 Ülirangelt kaitstavad	5
1.1.2 Rangelt kaitstavad	6
1.1.3 Mõningaselt kaitstavad.....	6
1.2 Sotsiaalmetsad	7
1.3 Taristumetsad	7
1.4 Majandusmetsad	7
2. Raiete planeerimise üldised põhimõtted.....	9
2.1 Fondeerimine	9
2.2 Metsamajandamise edukuse indeks (MEI)	9
2.3 Niiskuseindeks	10
2.4 Kaitstavate liikide elupaigad.....	10
2.5 Raiete hajutatus metsamaal	10
2.6 80-aastaste ja vanemate metsade osakaalu hoidmine	11
2.7 Maastiku- ja visuaalse planeerimise põhimõtted.....	11
2.7.1 Kokkuveoteede paigutus langil.....	12
2.7.2 Puhverribade ja säilikpuude jätmise puiduvarumisel	13
2.7.3 Üksikobjekti tasandi võimalikud täpsustused	14
3. Väikelankide ja püsimetsamajanduse meetodid.....	16
3.1 Väikelankide meetod.....	16
3.2 Püsimetsamajanduse meetodid.....	16
3.2.1 Turberaied.....	17
3.2.2 Valikraied	17
4. Raielangi ettevalmistus	18
4.1 Lankide eraldamine ja piiri tähistamine	18
4.2 Alusmetsa raie.....	18
4.2.1 Looduskaitsetiste metsade alusmetsa raie:	18
4.2.2 Sotsiaal-, taristu ja majandusmetsade alusmetsa raie:	19
5. Looduskaitsetiste metsade majandamine	20
5.1 Ülirangelt kaitstavate metsade majandamine.....	20
5.2 Rangelt kaitstavate metsade majandamine	20
5.2.1 Uuendusraied	20

5.2.2	Hooldusraied (harvendus- ja sanitaarraie)	20
5.3	Mõningaselt kaitstavate metsade majandamine	21
5.3.1	Uuendusraied	21
5.3.2	Hooldusraied (harvendus- ja sanitaarraie)	22
6.	Sotsiaalmetsade majandamine	23
6.1	Sotsiaalmetsades tehtavad raied	23
7.	Taristumetsade majandamine	25
8.	Majandusmetsade majandamine	26
8.1	Majandusmetsades tehtavad raied	26
8.1.1	Uuendusraied	26
8.1.2	Hooldusraied (harvendus- ja sanitaarraie)	26
9.	Energiapuidu varumine	28
10.	Vaegtööde tuvastamine ja järeltegevused	29
11.	Metsakasvatuse põhimõtted	30
11.1.1	Maapinna ettevalmistamine	30
11.1.2	Eesmärgipuuliigi valik ja metsauuendamise võtted	30
11.1.3	Metsauuenduse hooldamine	30
11.1.4	Metsauuenduse täiendamine	31
11.1.5	Valgustusraie	31
12.	Lisad	32

Sissejuhatus

Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) on metsaseadusest tulenevalt Kliimaministeeriumi, Kaitseministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsetava riigimetsa majandaja. Kliimaministeerium on sealjuures enda valitsetavad riigimetsad andnud RMK hallata. RMK hoida ja majandada on ca 47% Eesti metsast.

RMK lähtub oma tegevuses õigusaktidest, kliimaministri seatud omaniku ootustest ja arengukavast. RMK visiooniks on luua oma tegevusega lisaväärtust Eesti loodusele ja inimesele. RMK roll on olla metsade majandamises ülejäänud Eesti metsaomanikele eeskujuks, säilitades elustiku mitmekesisust ja tagades kvaliteetse puidu juurdekasvu.

Selle eesmärgi täitmiseks juhendatakse metsade majandamisel säästva metsanduse põhimõtetest (PEFC ja FSC® (FSC-C022757) sertifikaadid), riiklikest ja Euroopa Liidu õigusaktidest, kaitsealuste liikide kaitse tegevuskavadest ja kaitse strateegiatest ning parimatest metsamajanduslikest tavadest ja praktikatest.

RMK missiooniks on meile usaldatud Eesti metsa ja elurikkuse hoidmine ja kasvatamine. Kõikide metsamajanduslike tegevuste kavandamisel ja elluviimisel lähtutakse iga metsaeraldise puhul selle looduskaitsealistest ja maakasutuslikest eripäradest, eesmärgiga olla riigimetsale hea peremees. Tagamaks eelnevate nõuete parimat võimalikku täitmist, on käesolevasse dokumenti koondatud viited RMK tööd suunavatele dokumentidele ning parimad metsakasvatuslikud praktikad. Omame oma tööde planeerimisel pikka vaadet ning oleme valmis koostööks erinevate osapooltega.

Käesolevad põhimõtted on käsitletavad RMK siseselt tööde korraldamise hea tavana ja ei ole oma olemuselt rakendatavad igal eraldisel või igas situatsioonis. Põhimõtted kirjeldavad RMK sisemist töökorraldust ning aitavad hoida tööde planeerimisel ja korraldamisel kogu organisatsioonis ühetaolist käekirja ning on toeks uutele töötajatel RMK-tööle tulekul. Samuti on põhimõtted abiks teistele osapooltele RMK tegevuse mõistmisel.

1. Metsade jaotus RMKs

RMK kasutab enda hallatavate metsade majanduspiirangutest kiire lühiülevaate saamiseks metsamaa jaotamist metsakategooriatesse. Kategooriad on-

- **T-** majandusmets, kus puudub vahetult seadusandlusest tulenev kaitseriežiim, kuid sh on majanduskitsendusi loovad väärtused (nt veekaitsevöönd)
- **N-** majandusmets mis vastab eelnevas punktis toodud tingimustele, kuid vajab majandamiseks täiendavaid kokkuleppeid (nt kogukonnaala)
- **K-** kaitsetingimustega, kitsendustega või piiratult majandatavad metsad (nt kaitseala piiranguvöönd)
- **H-** mittemajandatavad, ülirangelt kaitstavad metsad (nt kaitseala sihtkaitsevöönd)

Ainult kategooriate kasutamine metsamajanduslike tööde planeerimisel või vahetus tööetapis ei anna paraku erinevate kitsenduste rohkuse tõttu edasi sisulist infot kaasnevatest majandamistingimustest ja -piirangutest. Seepärast on käesolevas dokumendis täpsema ülevaate saamiseks välja toodud metsade jaotus majandamise gruppidesse koos võimalike metsakategooriate tunnustega.

Grupid on loodud vastavalt metsa majandamist mõjutavatele tingimustele ning omakorda jaotatud alamgruppideks. Kui metsaeraldisele rakenduvad erineva rangusega kitsendused, siis juhindutakse neist, mis loovad majandustegevuseks rangemad piirangud.

1.1 Looduskaitselised metsad

Looduskaitsealistes metsades sõltuvalt kaitsestaatusest metsa majandamist ei toimu või tehakse seda mingite piirangutega. Vastavalt RMK sisesele kaitsestaatusele jagunevad looduskaitselised metsad ülirange, range või mõningase kaitse all olevateks.

1.1.1 Ülirangelt kaitstavad

- kaitseala loodusreservaat (H)
- kaitseala sihtkaitsevöönd (H)
- vääriselupaik (H)
- püsielupaiga sihtkaitsevöönd (H)
- lendorava peatuspaik (H)
- RMK sisemine kaitsealuse liigi leiukoha majandamise keeld (H)
- kavandatav sihtkaitsevöönd (H)
- kavandatav loodusreservaat (H)
- Natura 2000 metsoelupaigatüüp (H)
- kavandatav hüvitusala (H)

Ülirangelt kaitstavates metsades ei toimu metsade majandamist. Need metsad on jäetud looduslikule arengule. Neil aladel võivad toimuda kaitse-eeskirjast või liigi kaitse tegevuskavast tulenevate looduskaitsetööde teostamine või teadustööd.

1.1.2 Rangelt kaitstavad

- kaitse-eeskirjata kaitseala (K)
- kaitseala piiranguvöönd (K)
- rand (K)
- hoiuala (K)
- looduse üksikobjekt (K)
- liigi püsielupaiga piiranguvöönd (K)
- tsoneerimata kavandatav kaitseala (K)
- kavandatav piiranguvöönd (K)
- metsise mänguala (K)
- RMK sisemine liigi leiukoha majandamise piirang (K)

Rangelt kaitstavates metsades lähtutakse metsade majandamisel lisaks tavapärastele metsakasvatustele põhimõtetele looduskaitseseadusest, kaitstavate alade kaitse-eeskirjadest ja -eesmärkidest ning rakenduvatest liigi kaitse tegevuskavadest ja RMK strateegiatest tulenevatest nõuetest.

Lisaks viib Keskkonnaamet Natura 2000 võrgustiku (loodus- ja linnualad) osaks olevates metsades ja nende mõjualades (järgmises alajaotuses), enne metsateatise kinnitamist, läbi Natura ala väärtustele kavandatava raiega avalduda võivate mõjude eelhindamise. Eelhindamise tulemusena selgub, kas kavandatav metsamajanduslik tegevus võib kahjustada Natura ala kaitseväärtusi. Kui kahjulikku mõju ei ole võimalik välistada, siis tegevust ei lubata. Lubatavuse korral võidakse töödele kehtestada täiendavad tingimused.

Täpsemad sellesse gruppi kuuluvate metsade majandamise põhimõtted on kirjas [rangelt kaitstavate metsade majandamise peatükis](#).

1.1.3 Mõningaselt kaitstavad

- lendorava levikuvõrgustik (K)
- lendorava levikukoridor (K)
- liigielupaigad (T)
- Natura 2000 loodus- ja linnuala mõjuala (N)
- veekaitsevöönd (T)
- kalda piiranguvöönd (T)

Mõningaselt kaitstavate metsade majandamise intensiivsus varieerub aladest, mis on jäetud peaaegu looduslikku seisundisse kuni aladeni, mida majandatakse [väikelankide või püsimetsamajanduse meetoditega](#) või kus majanduspiirangud võivad praktiliselt ka puududa.

Metsade majandamisel rakendatakse võimalikult palju maastikupilti sobivaid ning ala väärtuseid positiivselt toetavaid ja loovaid, paindlikke metsamajandamise meetodeid.

1.2 Sotsiaalmetsad

- kogukonnaalad (N)
- kinnismälestised ja nende kaitsevööndid (N, K)
- ajaloolised looduslikud pühapaigad (K, H)
- eraldised, millel esinevad ristipuud (T)
- metsanduslikud katsealad (N)
- rendilepingutega alad (T)
- RMK külastuskorralduse tsoonid (T)
- üldplaneeringuga seatud majanduspiirangutega metsad (K)

Sotsiaalmetsade majandamisel lähtutakse metsakasvatustlike põhimõtete ja loogikate ning alaspetsiifiliste tingimuste kõrval ka sotsiaalsetest aspektidest. Täpsemad põhimõtted on kirjas [sotsiaalmetsade majandamise peatükis](#).

1.3 Taristumetsad

- ehitiste kaitsevööndimetsad (T)
- avalikult kasutatava tee kaitsevööndimetsad (T)
- raudtee kaitsevööndimetsad (T)
- ühisveevärgi ja kanalisatsiooni, surveadmetele, gaasipaigaldistele, elektripaigaldistele ja sideehitiste kaitsevööndimetsad (T)
- lennuvälja kaitsevööndi metsad (T)

Taristumetsade majandamisel lähtutakse metsakasvatustlike põhimõtete ja loogikate kõrval lisaks [ehitusseadustikust](#) ning selle rakendusaktidest tulenevatest nõuetest, mis tagavad metsade majandamisel:

- ehitise ohutuse ja kaitse
- ehitise toimivuse
- raudteeliikluse ohutuse ja nähtavuse
- tee kaitse, teehoiu korraldamise, liiklusohutuse ning vähendavad teelt lähtuvaid keskkonnakahjulikke ja inimestele ohtlikke mõjusid

Täpsemad põhimõtted on kirjas [taristumetsade majandamise peatükis](#).

1.4 Majandusmetsad

Kõiki metsi, mis ei paigutu eelmainitud gruppidesse, majandatakse metsaseaduse (MS), metsa majandamise eeskirja (MME), FSC® (FSC-C022757) ja PEFC nõuetele ning RMK sisestele põhimõtetele tuginedes. Majandusmetsade majandamisel lähtutakse tavaliselt

ühevanuseliste puistute kasvatamisest, mis hõlmab selget uuendus- ja sellele järgnevat kasvatusfaasi. Puistut majandatakse ühtse tervikuna. Metsa majandamise eesmärgiks on selged kooslused, et saavutada funktsionaalset ja majanduslikku kasu, säilitades seejuures metsa elurikkust toetavaid puistu- ja maastikuelemente. Metsamajandamisel tagatakse maastiku tasandil metsade elurikkust toetav metsade liigiline, vanuseline ja ruumiline struktuur. Täpsemad põhimõtted on kirjas [majandusmetsade majandamise peatükis](#).

2. Raiete planeerimise üldised põhimõtted

RMK hallata on 1,4 miljonit hektarit riigimaad. Hallatavast maast ülevaate omamiseks ning selle osas parimate otsuste tegemiseks on kogu hallatav maa erinevate tunnuste alusel jagatud fondidesse. Metsamajanduslike tegevuste suunamiseks on täiendavalt kasutusel erinevad indeksid. Maa fondidesse jagamine, ehk fondeerimine, annab infot, millistel eraldistel on vaja konkreetseid töid planeerida ning indeksid annavad sisendit selle kohta, millistel eraldistel on tööde teostamine prioriteetne ning mis ajal töid tuleks soovitatavalt teha.

Peale eelneva info põhjal esialgse metsamajandusliku töö kava koostamist hinnatakse kavandatava raie ökoloogilisi aspekte – mõju kaitstavate liikide elupaikadele, raiete hajutatust ning 80-aastaste ja vanemate metsade osakaalu hoidmist metsamaastikul. Viimasena sobitatakse kavandatav raie parimal moel maastikupilti vastavalt maastiku- ja visuaalse planeerimise põhimõtetele.

2.1 Fondeerimine

Selleks, et suurt ala oleks lihtsam majandada on RMK hallatavad maad jaotatud kolmeteistkümnesse fondi (lisa 1). Fondeerimise käigus toimub eraldiste fondidesse jaotamine takseerandmetest ja tehtud töödest lähtuvalt. Fondide määramine eraldistele on automaatne, välja arvatud mittemajandatavate majandusmetsade fondi (EIM) osas, mis lisatakse eraldisele käsitsi [maakasutuslike eesmärkide määramise otsusena](#).

2.2 Metsamajandamise edukuse indeks (MEI)

Uuendus- ja harvendusraiete puhul kasutatakse eraldise raievajaduse prioriteetsuse hindamiseks metsamajandamise edukuse indeksit (MEI). Metsamajandamise edukuse indeksi eesmärk on hoida metsamaa puidutootlikkust läbi raiete järjekorra suunamise. MEI väärtus on vastavalt raie prioriteetsuse kasvule 2, 1 või 0.

Uuendusraiete MEI jaotuse aluseks on vanus, st. kui mitu aastat on eraldise vanus üle küpsusvanuse (lisa 2) ja eraldise sanitaarne seisukord. Seega, MEI suunab uuendusraied esmalt kahjustatud ($T1 < 40$) ning küpsusvanuse ületanud eraldistele ning viimasena alles äsja küpsusparameetrid saavutanud eraldistele. Harvendusraie puhul on MEI jaotuse aluseks puistu täius, et harvendusraieid tehtaks esmalt eraldistel, kus puude kasvuruum on kõige rohkem pärsitud. Harvendusraie MEI indeksid 0, 1, 2 on vastavalt puistutes täiusega 95 või rohkem, 81-94 ning 80 või vähem.

2.3 Niiskusedeks

Lisaks on kasutusel niiskusedeks (ka nn kuiva-märja indeks), mille eesmärk on tagada, et uuendusraiate planeerimise ja teostamise seisukohalt ei keskendutaks vaid kuivematele kasvukohatüüpidele. Selle indeksiga suunatakse raietöid perioodiliselt keerukamalt majandatavatesse, niiskematesse metsadesse, et metsafondi majandataks võimalikult ühtlaselt. Eesmärgiks on aasta lõikes uuendusraieid teha samas proportsioonis nagu on uuendusraiefondis olevate metsade niiskusedaste jaotus aasta alguses.

Niiskusedeksi leidmiseks on metsakasvukohatüüpidele omistatud, vastavalt nende paiknemisele kasvukohatüüpide niiskusedskaalal, väärtus (lisa 3) vahemikus 1-3 („kuiv“ 1, „niiske“ 2 ja „märj“ 3). Indeks on pindalaga kaalutud niiskusedaste väärtus.

2.4 Kaitstavate liikide elupaigad

RMK raieplaneeringu ökoloogilise analüüsi juhendi kohaselt vaadatakse läbi kaitstavate liikide elupaikadega (EELIS-es nimetatud kui leiukoht) kattuvad planeeritud raied. Raiete mõju hinnatakse eelkõige kameraalselt, kasutades Keskkonnaameti [metsade väärtuspõhise majandamise juhust](#), EELISe andmeid, Maa- ja Ruumiameti ortofotosid, takseertunnuseid ja muid vajalikke andmeallikaid. Vajadusepõhiselt planeeritakse paikvaatlus elupaiga metsade seisundist aktuaalse ülevaate saamiseks.

Liikide aktuaalsed ohustatuse andmed on kättesaadavad EELISest ja kantud ka väärtuspõhise majandamise juhise lissasse. Mitteohustatuks loetakse IUCN-i punase nimestiku kategooriate ja kriteeriumite (IUCN 2001, 2012; vt ka www.iucnredlist.org/technical-documents/categories-and-criteria) alusel soodsas seisundis ja ohulähedased liigid, kelle puhul rakendatakse leebemaid meetmeid.

Uute, veel EELIS-es registreerimata, kõrge looduskaitse väärtusega liikide elupaikade puhul [tuleb rakendada esmast kaitset kuni täpsemate asjaolude selgumiseni](#). Näiteks juhulikult leitud risupesa ümber säilitatakse ettevaatusprintsipiist lähtuvalt mets ulatuses, mis eeldatavasti ei põhjusta pesa hülgamist järgmisel pesitsusperioodil.

2.5 Raiete hajutatus metsamaal

Eesmärgiks on tagada, et raied ei kontsentreeruks lühiajaliselt liigselt ühte piirkonda. Raiete ajalis-ruumilise kontsentreerumise vähendamine annab metsaliikidele rohkem aega keskkonnamuutustega kohaneda. Raiete planeerimisel vaadatakse kriitiliselt üle planeeritud raie kohtades, kus harvendus- ja uuendusraiate kaalutud pindala ületab kahe standardhälbe piiri RMK raiete kontsentratsiooni üldises jaotuses ([juhend, 3. ptk](#)). Raiete kontsentratsiooniindeksi (RKI) arvutamisel vaadatakse viimase 10 aasta raieid ja raiesse planeeritud eraldise ümber olevat 500 m raadiusega ala. Kontsentratsioon arvutatakse raiet ümbritsevas 78,5 ha suuruses puhvris ja otsustusprotsessis arvestatakse RKI väärtusega

juhul, kui raiesse planeeritud eraldise ümber olevas puhvris on metsamaa pindala vähemalt 20 ha.

2.6 80-aastaste ja vanemate metsade osakaalu hoidmine

Eesmärgiks on tagada, et üle 80-aastaste metsade pindala ei langeks alla bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks vajalikku minimaalset taset 5×5 km ruudustikuga piiritletud metsamaastikel (juhend, 4. ptk). Fookus on ruutudel, kus RMK hallatava metsamaa osakaal moodustab vähemalt 20% kogu ruudu metsamaast. Neis ruutudes jälgitakse 80-aastaste ja vanemate metsade osakaalu, et tagada liikide ja elupaikade püsimine maastiku tasandil.

Minimaalseks säilitatavaks tasemeks loetakse 25% sellest pindalast, mis antud ruudus oleks vanem kui 80 aastat juhul, kui metsa areng toimuks üksnes loodusliku dünaamika alusel. See lähenemine arvestab looduslike häiringute (nt tulekahjud, tormid, putukakahjustused) rolli metsa vanusstruktuuri kujundamisel ning seab vastava orientiiri metsamajandamise planeerimisel.

Kuna riiklik looduskaitseüsteem ning väriselupaikade võrgustik tagavad pikaajalises perspektiivis üle 100-aastaste metsade säilimise ja sellega seotud elurikkuse kaitse, tuleb majandatavates metsades keskenduda peamiselt 80+ vanuseklassi metsade piisava pindala hoidmisele. See on vajalik, et säilitada vanemate metsadega seotud liikide jätkusuutlikke populatsioone maastiku tasandil.

RMK roll metsamajanduse suunamisel maastikutasandil on asjakohane üksnes juhul, kui vähemalt 250 ha suurune osa 5×5 km ruudust moodustab RMK hallatav majandusmets. Väiksema osakaalu korral ei ole RMK majandustegevusel piisavat mõju, et mõjutada elurikkuse seisundit kogu maastikus.

Metsamaastik loetakse heas seisukorras olevaks, kui 80+ aastaste metsade pindala moodustab vähemalt 25–30% selle metsade pindalast, mis oleks vastavas vanuseklassis loodusliku dünaamika alusel arenenud. Selline tase võimaldab vanade metsadega seotud ökosüsteemiteenuste ja liikide püsimist ning toetab maastikuliselt sidusa ja funktsionaalse metsavõrgustiku säilimist.

2.7 Maastiku- ja visuaalse planeerimise põhimõtted

Tegemist on põhimõtete kogumiga, mis toetab RMK metsamajanduslike tegevuste kavandamist ja korraldamist maastiku visuaalse väärtuse hoidmisel ja parendamisel. Maastiku- ja visuaalse planeerimise põhimõtteid rakendatakse RMK majandatavas riigimetsas vastavalt võimalustele, langetades metsamajanduslike planeeringute käigus iga objekti osas individuaalne otsus. Eesmärgiks on tagada metsa tootlikkus, uuenemisvõime ja elujõulisus ning luua seega ka ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldavaid mitmekülgseid metsakasutuse võimalusi.

RMK hallatav ning RMK tegevustest mõjutatud maastik koosneb eriilmelistest ning varieeruvate suurustega ruumielementidest. Maastikku tunnetatakse läbi vaadete, mis haaravad teatud koguse elemente ning mis tekitavad tervikliku pildi. Maastikupildi (vaate) tekkimiseks peab vaatleja olema elementidest teatud kaugusel või teatud positsioonil.

Maastikupildi tajumist saab peaasjalikult kujundada läbi lagedate alade. RMK mõjutab maastikku eelkõige läbi metsamajandusliku tegevuse ning iseäranis just uuendusraietega. Peale lageraiete muu metsamajanduslik tegevus lagedaid alasid ei tekita ning seega maastiku tunnetamiseks suuremaid eeldusi ei loo.

Metsade majandamine toimub eraldisepõhiselt, sest see tagab võimalikult täpse ülevaate raiutavatest aladest ja sealt varutavast sortimendist. Metsade majandamisel on maastikupilti võimalik suunata eelkõige läbi raiutavate eraldiste valiku, säilikpuude paigutuse, puhverribade jätmise, raieliikide valiku ja tööde korralduse.

Raiete visuaalne planeerimine toimub raiete planeerimise viimase osana, kahel tasandil:

- üksikobjektide tasandil planeerimine (nt kogukonnaalad, piiranguvööndid, külastuskorralduse tsoonid), arvestades objekti iseärasusi.
- ülejäänud riigimetsamaal majandusliku tegevuse juures järgnevate põhimõtetega arvestamine.

Kummalgi tasandil juhendatakse võimalusel esmalt järgnevatest üldistest printsiipidest ning üksikobjekti tasandil täiendavatest, konkreetsetest objektidest tulenevatest tingimustest.

2.7.1 Kokkuveoteede paigutus langil

Kõikide raieliikide puhul paigutatakse võimalusel teeäärsetel lankidel metsamaterjali kokkuveoteed paralleelselt teega (joonis 1), et teel liikudes ei mõjuks kokkuveoteed raielanki killustavate objektidena. Arvestama peab, et lageraielangi kokkuveoteede visuaalne muster jääb maastikul näha ka langi metsauuenemise faasis, seega on iseäranis lageraiel kokkuveoteede maastikupilti sobivalt paigutamine oluline.

Joonis 1. Kokkuveoteede paigutus langil

Erandina tuleb kokkuveotee ja laoplatz paigutada teisiti, kui seda nõuavad looduskaitse kitsendused või muud tingimused. Reeglina ei teostata kokkuvedu läbi Natura elupaigatüübi. Kui see on vältimatult vajalik või kokkuvedu on vaja teostada üle kaitsealuse liigi elupaiga/kasvukoha, kooskõlastatakse selle tegevuse võimalikkus eelnevalt metsaökoloogiga.

2.7.2 Puhverribade ja säilikpuude jätmine puiduvarumisel

Säilikpuude gruppide moodustamisega on võimalik lageraielangi siseselt luua maastikuruumi liigendatust, mida lanki moodustavate eraldiste piir alati ei tekita. Säilikpuude grupid jäetakse eelistatult koos II rinde ja alusmetsaga ning kaitsealuste metsaliikide elupaikadesse.

Metsa- ja põllumajandusliku maa servaaladel ja veekogude piirialadel säilitatakse puhverribad ja säilikpuud (joonis 2) vastavalt [RMK puiduvarumisel elupaikade struktuurielementide ja puhverribade säilitamise juhendile](#) ning [RMK säilikpuude juhendile](#).

Joonis 2. Puhverriba metsamaa servaalal

Kui tegemist on kultuurmaastiku vaheliste metsaosadega, siis nende äkiline kadumine maastikupildist võib mõjutada maastikku vaesestavalt. Seetõttu jäetakse võimalusel metsaserv raiumata.

Tee ja langi vahele on otstarbekas jätta üksikuid säilikuudegruppe (joonis 3). Arvesse tuleb võtta ka metsa puuliigilist koosseisu ning vältida tormihellade (nt kuusikud) ribade teket. Kindlasti peab arvestama teel liikumise ohutuse tagamisega- vältida tuleb puude teedele langemise võimalikkust.

Joonis 3. Säilikuugruppidega teelt avaneva vaate kujundamine

2.7.3 Üksikobjekti tasandi võimalikud täpsustused

Kui metskasvatustlikud põhimõtted seda võimaldavad, saab kokkuleppeliselt [kogukonnaaladel](#) maastiku visuaalse kvaliteedi hoidmiseks või parendamiseks kasutada järgmisi metsamajanduslikke võtteid:

- raiete ajaline ja ruumiline hajutamine
- väiksemad langid
- ruumikujult irregulaarse või hajusa servaalaga langid
- turberaieid ning valikraieid, kui metsa kasvutingimused võimaldavad tagada metsa uuenemise ja uuenduse elujõulisuse
- uuendusraietel langile säilikuude gruppide jätmine ning gruppide läbimõeldud paigutus
- vajadusel suurendatakse uuendusraietel säilikuude arvu

Külastuskorralduse tsoonides raietööde kavandamine toimub eelnevalt loetletud võtteid rakendades, arvestades külastuskorraldusosakonna seatavate tingimustega.

Järskudel nõlvadel ja erosiooniohuga aladel planeeritakse lageraiet kitsa langina selliselt, et langi pikem külg oleks paralleelne samakõrgusjoontega. Liigestatud reljeefiga aladel, nagu

näiteks kuppelmaastikul ja luitelistel aladel, paigutatakse lank võimalusel reljeefiga sobituvalt- langi pikem külg eelistatult paralleelsena samakõrgusjoontega ning lank tehakse võimalusel ebakorrapärase kujuga.

3. Väikelankide ja püsimeetsamajanduse meetodid

Väikelangid ning püsimeetsamajanduse meetodid pakuvad raieküpse metsa majandamisel lisapaindlikkust või ka teatud puhkudel mõningast alternatiivi tavapärase lageraiega päädivale raieringile. Väikelangid ja püsimeetsamajanduse meetodid toetavad vanuseliselt, liigiliselt ja struktuurilt varieeruvamate metsade teket. Seega on nendega võimalik luua mitmekesisemat metsamaastikku ning samas on neid eeldatavalt kergem just sotsiaalselt tundlikematel aladel maastikupilti sobitada.

3.1 Väikelankide meetod

RMK-s peetakse väikelankide all silmas lageraielange, mille suurus on 0,3-1 ha. Metsade majandamise gruppide vaates kasutatakse väikelankide meetodit peamiselt rangelt- ning mõningaselt kaitsvates looduskaitsealises metsades ning sotsiaalmetsade gruppi kuuluvates metsades. Väikelankide meetodit eelistatakse metsades, kus peapuuliigist või metsakasvukohatüübist tulenevalt ei ole metsakasvatuseks mõistlik teostada turbe- või valikraiet. Täpsem info milliste peapuuliikide puhul tuleks eelistada väikelankide meetodit on näha tabelis 1.

Tabel 1. Puuliigid ja kasvukohatüübid, kus eelistatakse väikelankide meetodit (märgitud rohelisega).

Peapuuliik	MP	JK	SL	KL	LL	LU	KN	SM	JM	JP	TP	MS	PH	MO	AN	ND	JO	KR	KM	SN	LD	MD	SJ	RB	SS	OS	TR	TA
HB																												
LV																												
KS																												
KU																												
LM																												
MA																												

3.2 Püsimeetsamajanduse meetodid

Eestis puuduvad pikaajaliselt uuritud ja järjepidevalt püsimeetsamajanduse meetoditega majandatud metsaalad. Püsimeetsamajanduse parimate praktikate välja selgitamiseks ja pikaajaliste mõjude uurimiseks ning demonstreerimiseks rajas RMK ühe tegevusena Kesk-Eestisse riigimetsa 2024. aastal esimese näidis- ja katseala (Seljamäe).

Kuna kodumaised uuringud ja empiirilised andmed püsimeetsakasvatusest on napid – siis puuduvad teadmised ja kogemused praktikatest ning laiemalt nende mõjust. Selleks, et metsade majandamise otsused oleksid teaduspõhised, otsustas RMK prioriteetse teemana rahastada Eesti Maaülikooli ja Tartu Ülikooli rakendusuuringu ühisprojekti “Lageraiele alternatiivsete majandamisviiside näidis- ja katsealade disain”. Projekt võimaldab anda soovitusi teatud aladel üleminekuks rotatsiooniliselt majandamiselt püsimeetsamajandusele

ning püsimeetsanduse katsealade disainiks. Edaspidi on võimalik selle info põhjal luua näidis-katsealasid kõikide enamlevinud kasvukohatüüpide ja puuliikide jaoks.

Praeguses praktikas kasutab RMK järgnevaid püsimeetsamajanduse meetodeid, mis jagunevad kaheks:

- Turberaied
- Valikraied

3.2.1 Turberaied

Metsade gruppide vaates kasutatakse turberaieid majandustegevust lubavates looduskaitsealistes metsades ning sotsiaalmetsade gruppi kuuluvates metsades. Turberaieid rakendatakse eelistatult madala viljakusega (III-VA boniteet) männikutes, kus tulenevalt looduskaitsealistest või sotsiaalsetest piirangutest ei ole lageraie lubatud.

3.2.2 Valikraied

Valikraie tegemisel tuleb juhinduda metsaseadusest. Kaitstavatel aladel tuleb lisaks lähtuda kaitse-eeskirjadest ning looduskaitseseaduse lisaga sätestatud eritingimustest. Kuna seadusandlikult on valikraie rakendamise võimalused väga piiratud, siis selle raieliigi ulatuslikuma ja tulemusliku rakendamise osas ei ole Eestis positiivseid näiteid, sest valikraiele kehtivate piirangute järgimine ei taga raiutud aladel metsakasvatustlike eesmärkide mõistes rahuldavat uuenduse teket ning seega muutuvad sel alal edasised valikraied küsitavaks.

Valikraiete tegemine on erandlik majandamisvõte, mida rakendatakse looduskaitsealiste piirangutega metsades ja sotsiaalmetsades, kus uuendusraied ei ole lubatavad ning lisaks koostöös teadusasutustega püsimeetsanduse katsealadel.

4. Raielangi ettevalmistus

Kõikides metsagruppides tehakse enne korralist raiet ettevalmistavaid töid, mille eesmärk on tagada raiete kvaliteet ja tööde sujuvam läbiviimine. Järgnevalt on kirjeldatud kõikide metsagruppide ning raieliikide puhul rakendatavaid üldisi tööde eelseid etappe ja nende läbi viimise põhimõtteid.

4.1 Lankide eraldamine ja piiri tähistamine

Vältimaks raiumist selleks mitte ette nähtud aladel, tehakse enne raiet piiride kontrollimine ning vajadusel langi eraldamine. Kui lank külgneb looduskaitsetele või muinsuskaitsetele piirangutega metsaga või lank külgneb teistele isikutele kuuluva metsaga ja seal puuduvad aastaringelt eristuvad selged looduslikud piirid, nt tee, siht, kraav, puistu koosseisu või vanuse oluline erinevus, siis langi piirid tähistatakse tööobjekti eest vastutava tööjuhi poolt.

Nõuded raielankide ja langi mitteraiutavate osade looduses piiritlemiseks kehtestab [„RMK raielankide eraldamise juhend“](#). Juhul kui looduskaitsetele, muinsuskaitsetele, KAH alaga seotud või muude piirangute tõttu jäetakse mingi osa langist raiumata, siis langi mitteraiutav osa tähistatakse vastavalt ka looduses.

4.2 Alusmetsa raie

Tavapäraselt eemaldatakse langilt enne hooldus- või uuendusraiet alla 8 cm rinnasdiameetriga puudest ja põõsastest koosnev alusmets, mis takistab ülestöötamist ja uuendamist. Alusmetsa raie säilitatakse võimalusel elujõuline kuuse järelkasv. Säilitatav järelkasv aitab luua mitmerindelisi ja vanuseliselt mitmekesised metsi, mis pakuvad rohkem elupaiku liikidele kuna sellised metsad on hetketeadmiste alusel looduslikele häiringutele vastupidavamad. Võimalusel alusmets säilitatakse säilikpuude gruppides ja raielangi mitteraiutavatel osadel.

RMK siseselt jaotakse alusmets tiheduse alusel kolmeks:

- **Tiheda alusmetsaga puistu** – alusmetsa puid üle 17 000 tk/ha või alusmetsas esineb palju sarapuud ja toomingat.
- **Keskmiselt tiheda alusmetsaga puistu** – alusmetsa puid 11 000 – 17 000 tk/ha.
- **Hõreda alusmetsaga puistu** – alusmetsa puid 3 500 – 11 000 tk/ha või alusmetsa raiet ei ole vaja teostada kogu langi pinnal.

4.2.1 Looduskaitsetele metsade alusmetsa raie:

- Hooldusraiate eelselt hõreda alusmetsaga puistutes alusmetsa raiet ei teostata. Keskmiselt tiheda ja tiheda alusmetsaga puistutes säilitatakse nii palju kui võimalik

metsakasvukohatüübile sobivat looduslikku uuendust ja tolmeldajatele väärtuslikke puid ja põõsaid (paakspuu, magesõstar, toomingas, sarapuu, paju, remmelgas, pärn, tamm, vaher).

- Püsimetsamajanduse meetodite eelselt, hõreda tihedusega alusmetsaga puistutes, alusmetsa raiet ei teostata. Keskmiselt tiheda ja tiheda alusmetsaga puistutes säilitatakse nii palju kui võimalik metsakasvukohatüübile sobivat looduslikku uuendust ja tolmeldajatele väärtuslikke puid ja põõsaid (paakspuu, magesõstar, toomingas, sarapuu, paju, remmelgas, pärn, tamm, vaher).
- Väikelankide puhul säilitatakse alusmets säilikpuude gruppides, puhveraladel ja raielangi mitteraiutavatel osadel. Keskmiselt tiheda ja tiheda alusmetsaga puistutes säilitatakse nii palju kui võimalik metsakasvukohatüübile sobivat looduslikku uuendust ja tolmeldajatele väärtuslikke puid ja põõsaid (paakspuu, magesõstar, toomingas, sarapuu, paju, remmelgas, pärn, tamm, vaher).

4.2.2 Sotsiaal-, taristu ja majandusmetsade alusmetsa raie:

- Hooldusraiete (sanitaar-ja harvendusraie) eelselt eemaldatakse kogu alusmets v.a tolmeldajatele väärtuslikud puud ja põõsad, puhverribadel olev alusmets ning harvendamata jäetavatel eraldiste osadel paiknev alusmets.
- Püsimetsamajanduse meetodite eelselt, tihedusastmega „hõre“ puistutes, alusmetsa raiet ei teostata. Lisaks säilitatakse nii palju kui võimalik metsakasvukohatüübile sobivat looduslikku uuendust.
- Uuendusraiete puhul eemaldatakse kogu alusmets v.a säilikpuude gruppides, puhveraladel ja raielangi mitteraiutavatel osadel.

5. Looduskaitseliste metsade majandamine

5.1 Ülirangelt kaitstavate metsade majandamine

Ülirangelt kaitstavad metsad on jäetud looduslikule arengule. Nendes metsades teostakse vajadusel ainult raieid, mis aitavad kaasa looduskaitseliste väärtuste säilimisele või taastamisele, kooskõlas kaitse-eeskirja ja kaitsekorralduskavaga. Looduskaitsetöid teostatakse Keskkonnaametiga kooskõlastatud lähteülesande või projekti alusel ja töökorralduslikult lähtutakse [„RMK looduskaitsetööde kavandamise, teostamise ja seire juhendis“](#) olevatest põhimõtetest.

Samuti võidakse eemaldada inimeste tervist ja vara ohustavate või liikumist takistavaid puid. Raietel lähtutakse [„Inimeste vara ja tervist ning elutähtsa taristu toimimist ohustavate puude raie korraldamise juhendis“](#) olevatest kokkulepetest ja Keskkonnaameti suunistest.

Juhul kui varasemalt majandatud metsaeraldised muutuvad ülirangelt kaitstavateks, siis neil eraldistel uusi metsakasvatustlikke tegevusi ei planeerita- neil aladel toimub edasi vaid looduslik areng.

5.2 Rangelt kaitstavate metsade majandamine

5.2.1 Uuendusraied

Üldreeglina rangelt kaitstavates metsades RMK uuendusraieid ei tee. Uuendusraied on erandjuhtudel lubatud metsakaitseeksperimenti või Keskkonnaameti Natura eelhinnangu alusel. Nende raie eesmärk on likvideerida inimese tervist, vara ja taristut ohustavad puud ([vt juhendit](#)) ning hoida ära kiireloomuliste metsakahjustuste (Lisa 4) levik või likvideerida tekkinud metsakahjustuste tagajärjed.

5.2.2 Hooldusraied (harvendus- ja sanitaarraie)

Kaitse-eeskirjaga aladel lähtutakse raie teostamisel ennekõike looduskaitseseadusest ning kaitse-eeskirjast ja Keskkonnaameti seatavatest tingimustest. Muudes rangelt kaitstavates metsades juhendatakse Keskkonnaameti tingimustest, looduskaitseseadusest ning RMK strateegiatest.

Hooldusraie teostamisel lähtutakse lisaks eelnevale järgmistest põhimõtetest:

- Harvendusraied tehakse reeglina metsades, mille esimese rinde täius on > 75%.
- Sobilikes kasvukohtades soositakse harvendusraietega segapuistute arengut st. raiejärgselt peab peapuuliigi osakaal olema alla 80%.
- Harvendusraie käigus raiutakse puistust ebakvaliteetsed puud, et reguleerida puistu tihedust ja koosseisu ning parendada kasvama jäävate puude kasvutingimusi.

- Mitmekesisuse suurendamiseks jäetakse kasvama sellised puud, mis ei nõrgenda oma konkurentsiga kasvama jäetud puude kasvueeldusi.
- Harvendusraie käigus ei eemaldata koosseisust ühtegi puuliiki täielikult.
- Harvendusraie käigus säilitatakse metsa- ja põllumajandusliku maa servaaladel puhverriba vastavalt [„RMK puiduvarumisel elupaikade struktuurielementide ja puhverribade säilitamise juhendile“](#).
- Sanitaarraied tehakse ainult juhul kui kahjustuse levimine seab ohtu ala kaitse-eesmärgi või kui kahjustuse likvideerimata jätmine toob kaasa kahjustuse levimise majandusmetsa.
- Planeeritud langid kooskõlastatakse metsaökoloogidega ja vajadusel valmistatakse langid koostööna looduses raieks ette.
- Raieid ei tehta lindude ja loomade häirimistundlikul perioodil 15.04-30.06. Ajavahemikul 01.07-15.07 ei tehta raieid [Keskkonnaameti maatriksi](#) kohaselt „punastel“ eraldistel. Lisaks ei tehta raieid Keskkonnaameti poolt määratavatel või liigikaitselistest tingimustest tulenevatel muudel ajavahemikel.
- Metsamaterjali kokkuvedu toimub pinnasekahjustusi vältides, eelistatult külmunud pinnasega. Keskkonnaameti nõusolekul on kokkuvedu kaitstavatel aladel lubatud ka muudel aegadel.

5.3 Mõningaselt kaitstavate metsade majandamine

5.3.1 Uuendusraied

Uuendusraietel lähtutakse järgnevatest põhimõtetest, juhindudes neist sõltuvalt ala eesmärgist:

- Uuendusraietena eelistatakse lageraieid väikelankidena või rakendatakse püsimetsamajanduse põhimõtteid. Erandiks on metsakaitseeksperimenti alusel tehtavad uuendusraied.
- Uuendusraietel liigielupaikades lähtutakse [metsade väärtuspõhise majandamise juhise](#) ning [RMK raieplaneeringu ökoloogilise analüüsi juhendist](#).
- Elustiku mitmekesisuse toetamise eesmärgil säilitatakse, uuendusraie lankidel säilikuud ja lamapuit, vastavalt [„RMK puiduvarumisel elupaikade struktuurielementide ja puhverribade säilitamise juhendile“](#).
- [Juhendist](#) lähtuvalt säilitatakse puhverribad metsa- ja põllumajandusliku maa servaaladel ja looduslike veekogude veekaitsevööndites.
- RMK-le prioriteetsete liikide elupaikades (metsis, jugapuu, lendorav jne) lähtutakse raietel lisaks eelmainitule täiendavatest sisemistest reeglitest.
- Planeeritud langid kooskõlastatakse metsaökoloogidega ja vajadusel valmistatakse langid koostööna looduses raieks ette.
- Raieid ei tehta lindude ja loomade häirimistundlikul perioodil 15.04-30.06. Ajavahemikul 01.07-15.07 ei tehta raieid [Keskkonnaameti maatriksi](#) kohaselt „punastel“ eraldistel. Lisaks ei tehta raieid Keskkonnaameti poolt määratavatel või liigikaitselistest tingimustest tulenevatel muudel ajavahemikel.

5.3.2 Hooldusraied (harvendus- ja sanitaarraie)

Hooldusraietel lähtutakse järgnevatest põhimõtetest:

- Harvendusraied tehakse reeglina metsades mille esimese rinde täius on > 75%.
- Sobilikes kasvukohtades soositakse harvendusraietega segapuistute arengut st raie järgselt peab peapuuliigi osakaal olema alla 80%.
- Harvendusraie käigus raiutakse puistust ebakvaliteetsed puud, et reguleerida puistu tihedust ja koosseisu ning parendada kasvama jäävate puude kasvutingimusi.
- Mitmekesisuse säilitamiseks jäetakse kasvama sellised puud, mis ei nõrgenda oma konkurentsiga kasvama jäetud puude kasvueeldusi.
- Harvendusraie käigus ei eemaldata koosseisust ühtegi puuliiki täielikult.
- Harvendusraie käigus säilitatakse metsa- ja põllumajandusliku maa servaaladel puhverriba vastavalt „[RMK puiduvarumisel elupaikade struktuurielementide ja puhverribade säilitamise juhendile](#)“. RMK-le prioriteetsete liikide elupaikades (lendorav, metsis, jugapuu jne) lähtutakse raiete teostamisel lisaks eelmainitule, täiendavatest sisemistest reeglitest.
- Planeeritud langid kooskõlastatakse metsaökoloogidega ja vajadusel valmistatakse langid koostööna looduses raieks ette.
- Sanitaarraie teostatakse esmajärjekorras eraldisel, millel esineb kiire dünaamikaga kahjustus (Lisa 4) ja/või mille sanitaarraie klass on SR_S või SLR (Lisa 5).
- Raieid ei tehta lindude ja loomade häirimistundlikul perioodil 15.04-30.06. Ajavahemikul 01.07-15.07 ei tehta raieid [Keskkonnaameti maatriksi](#) kohaselt „punastel“ eraldistel. Lisaks ei tehta raieid Keskkonnaameti poolt määratavatel või liigikaitsealistest tingimustest tulenevatel, muudel ajavahemikel.

6. Sotsiaalmetsade majandamine

6.1 Sotsiaalmetsades tehtavad raied

Sotsiaalmetsades kogutakse sisend, millist metoodikat kasutades raieid teostada, nende metsadega vahetult seotud huvigruppidele või riigiasutusele. Kuna sisendid on erinevad, peab RMK sotsiaalmetsade raied planeerima pikalt ette ja olema metoodikate valikul paindlik. Seetõttu sotsiaalmetsade puhul kindlaid majandamistingimusi ei ole. Raiete planeerimise vaates jagunevad sotsiaalmetsad kolmeks:

1. Metsad, mille puhul on raied kas osaliselt või täielikult keelatud, tingimused on õigusaktide või RMKle siduvate kokkulepete alusel kehtestatud ja nende järgimine on kohustuslik:
 - omavalitsuste üldplaneeringutest tulenevate piirangutega metsad
 - ajaloolised looduslikud pühapaigad
2. Metsad, mille puhul tuleb raie kooskõlastada või saada nõusolek huvigrupilt, RMK külastuskorraldusosakonnalt või riigiasutusele. Selliste metsade hulka kuuluvad:
 - kogukonnaalad
 - kinnismälestised ja nende kaitsevööndid
 - eraldised, millel esinevad ristipuud
 - eraldised, mis on antud rendile
 - RMK külastuskorralduse tsoonid

Kinnismälestistel ja nende kaitsevööndis tehtavate uuendusraiete puhul lähtutakse [„Kinnismälestistel ja nende kaitsevööndis tehtavate metsamajanduslike tööde juhendis“](#) olevatest põhimõtetest. Kinnismälestistel tehakse uuendusraieid ainult Muinsuskaitseameti loal ja ameti poolt esitatud nõudeid ja tingimusi järgides.

Kui langil esineb ristipuu, siis otsitakse koostöös Keskkonnaameti ja Muinsuskaitseametiga ühiselt võimalusi, kuidas tagada ristipuu säilimine ka pärast raie. Kui kokkulepet ei saavutata, siis raie ei tehta.

Rendilepingute puhul tuleb enne raie saavutada rentnikuga kokkulepe ja raiel tuleb arvestada rentniku maakasutuslike eesmärkide ja vajadustega.

RMK külastuskorralduse tsoonides teavitatakse külastuskorraldusosakonda enne töödega alustamist ning arvestatakse külastuskorraldusosakonna seatavate tingimustega.

Kogukonnaalade majandamisel lähtutakse raietel kogukonnaga sõlmitud kokkulepetest ning [RMK kogukonnaaladel metsatööde planeerimise ja kohalike kogukondade kaasamise juhendist](#).

3. Metsad, mille puhul tuleb raieist teavitada teadusasutust:

- eraldisel asub katseala

Katsealadel tuleb enne raieid kontakteeruda katseala eest vastutava isikuga. Katsealadel reeglina enne kontakti loomist katseala kasutajaga, töödega ei alustata. Katseala kasutaja erisoovidega arvestatakse kui need on metsakasvatusele mõistlikud.

7. Taristumetsade majandamine

Taristumetsade majandamise eelduseks on taristu omaniku või taristut haldava asutuse kirjalik nõusolek või luba. Lisaks tuleb taristumetsade majandamisel lähtuda nõusoleku andja seatud tingimustest, mis aitavad tagada taristu seisukorra säilimise, toimimise ja ohutuse. Kui loa andja ei sea täiendavaid tingimusi, siis lähtutakse taristumetsades majandusmetsade grupi majandamise tingimustest.

Taristumetsad jagunevad:

- ehitiste kaitsevööndimetsadeks
- avalikult kasutatava tee kaitsevööndimetsad
- raudtee kaitsevööndimetsadeks
- ühisveevärgi ja kanalisatsiooni, surveadmete, gaasipaigaldiste, elektripaigaldiste ja sideehitiste kaitsevööndimetsadeks
- lennuvälja kaitsevööndi metsad

Raudtee kaitsevööndis on uuendusraie ja muu looduskeskkonda muutva töö tegemise korral, vajalik saada enne töödega alustamist raudtee omaniku ja lisaks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kirjalik nõusolek.

Riigimaanteede ja omavalitsuste hallatavate teede kaitsevööndis on lageraie teostamise eelduseks Transpordiametilt või omavalitsuselt saadud nõusolek.

Kõikide muude ehitiste kaitsevööndis tehtavate tööde puhul taotletakse vajadusel taristu omanikult luba. Elektriliinidega külgnervatele aladele ei jäeta säilikipuid ega surnud puid.

Lennuvälja kaitsevööndis hooldatakse metsa ja muud puittaimestikku vastavalt Transpordiameti poolt kinnitatud hoolduskavale.

Tööohutuse tagamiseks tuleb puidu ülestöötamisel ja varumisel arvestada kõigis töetappides kaitsevööndite ulatust ja nõudeid. Töövõtjaid ja töötajaid tuleb teavitada võimalikest ohtudest ja lähtuda tööde teostamisel loa väljastaja poolt seatud ohutusnõuetest.

8. Majandusmetsade majandamine

Kõiki metsi, mis ei paigutu eelmainitud gruppidesse, majandatakse vastavalt metsaseaduse (MS), metsa majandamise eeskirja (MME), FSC® (FSC-C022757) ja PEFC nõuetele ja RMK sisestele põhimõtetele. Majandusmetsade majandamisel lähtutakse tavaliselt ühevanuseliste puistute kasvatamisest, mis hõlmab selget uuendus- ja sellele järgnevat kasvatusfaasi. Puistut majandatakse ühtse tervikuna. Metsade majandamise eesmärk on saavutada sobilikud kooslused, et tagada metsade majanduslik kasumlikkus, kliimakindlus, liigiline mitmekesisus ning süsiniku sidumine. Seejuures tuleb säilitada metsa elurikkust toetavaid puistu- ja maastikuelemente ja tagada maastiku tasandil metsade elurikkust toetav metsade liigiline, vanuseline ja ruumiline struktuur. Maksimeerides majandusmetsade majandamisel palgi väljatulekut saame müüa toorainet süsinikku pikaajaliselt talletavate toodete valmistajatele. Süsiniku pikaajaliseks sidumiseks parimad, metsakasvukohatüübi põhised, koosseisud on esitatud lisas 6.

8.1 Majandusmetsades tehtavad raied

8.1.1 Uuendusraied

Uuendusraietel lähtutakse järgnevatest põhimõtetest:

- Elustiku mitmekesisuse toetamiseks säilitatakse uuendusraiel säilikipuid ja lamapuitu [vastavalt RMK säilikipuude juhendile](#).
- Metsa- ja põllumajandusliku maa servaaladel ja veekogude piirialadel säilitatakse puhverribad vastavalt [RMK puiduvarumisel elupaikade struktuurielementide ja puhverribade säilitamise juhendile](#).
- Lankide planeerimine kooskõlastatakse metsaökoloogidega ja vajadusel valmistatakse langed koostööna ka looduses raieks ette.
- Raieid ei tehta lindude ja loomade häirimistundlikul perioodil 15.04-30.06. Ajavahemikul 01.07-15.07 ei tehta raieid [Keskkonnaameti maatriksi](#) kohaselt „punastel“ eraldistel.

8.1.2 Hooldusraied (harvendus- ja sanitaarraie)

Hooldusraietel lähtutakse järgnevatest põhimõtetest:

- Harvendusraied tehakse reeglina metsades mille esimese rinde täius on > 75%.
- Sobilikes kasvukohtades soositakse harvendusraietega segapuistute arengut, st. raiejärgselt peab peapuuliigi osakaal olema alla 80%.
- Harvendusraie käigus raiutakse puistust ebakvaliteetsed puud, et reguleerida puistu tihedust ja koosseisu ning parendada kasvama jäävate puude kasvutingimusi.
- Mitmekesisuse säilitamiseks jäetakse kasvama sellised puud, mis ei nõrgenda oma konkurentsiga kasvama jäetud puude kasvueeldusi.
- Harvendusraie käigus ei eemaldata koosseisust ühtegi puuliiki täielikult.

- Metsa- ja põllumajandusliku maa servaaladel ja veekogude piirialadel säilitatakse puhverribad vastavalt [RMK puiduvarumisel elupaikade struktuurielementide ja puhverribade säilitamise juhendile](#)
- Sanitaarraie tehakse esmajärjekorras eraldisel, millel esineb kiire dünaamikaga kahjustus (Lisa 4) ja/või mille sanitaarraie klass on SR_S või SLR (Lisa 5).
- Planeeritud langid kooskõlastatakse metsaökoloogidega ja vajadusel valmistatakse langid koostööna looduses raieks ette.
- Raieid ei tehta lindude ja loomade häirimistundlikul perioodil 15.04-30.06. Ajavahemikul 01.07-15.07 ei tehta raieid [Keskkonnaameti maatriksi](#) kohaselt „punastel“ eraldistel.

9. Energiapuidu varumine

Energiapuitu varutakse hakkpuidu tootmise eesmärgil, lähtudes tööde tegemisel [RMK energiapuidu varumise, ladustamise ja mahu määramise juhendist](#). RMK peab oluliseks, et energiapuidu varumine oleks otstarbekas. Energiapuitu varutakse tavapäraselt majandusmetsast, raidmete, tüvestena või kändudena. Energiapuidu varumise planeerimisel ja varumisel tuleb lähtuda juhendist, arvestades järgmiste põhimõtetega:

- Energiapuidu varumisel ei tohi kahjustada langi pinnast.
- Energiapuiduna ei varuta metsaelustiku mitmekesisuse tagamiseks langile jäetud lamapuitu ja tüükaid, v.a ohutuskaalutlustel ja kui see on vajalik metsakahjustuste leviku tõkestamiseks.
- Ajavahemikul 15.04-30.06 energiapuitu kokku vedades veendutakse, et tööd tehes ei häirita pesitsevaid linde.

10. Vaegtööde tuvastamine ja järeltegevused

RMK-s loetakse vaegtöödeks töid, mis on teostatud ebakvaliteetselt, jäänud osaliselt lõpetamata või mis vajavad tööde eelse olukorra taastamiseks täiendavaid tegevusi. Aluse ebakvaliteetseid töid hinnata või kirjeldada annavad erinevad seadusandlikud normid ning RMK juhendid tööde teostamiseks ja juhised töövõtjatele, nagu näiteks [metsateede kasutamise hea tava](#) ja [forvarderi- ja põllumajandustraktori operaatori meelespea](#).

Vaegtööde tuvastamine on osa kvaliteedikontrollist, mida tehakse pärast iga raietöö lõpetamist. Kontrolli tulemused ja vaegtöö järeltegevuste vajadus ja tähtaeg fikseeritakse RMK infosüsteemis. Võimalikest keskkonnaalastest õigusrikkumistest teavitatakse Keskkonnaametit. Vaegtööde järeltegevuste puhul tuleb alati lähtuda konkreetsest olukorrast ja otsuse langetamisel tuleb eelnevalt kõiki asjaolusid igakülgsest kaaluda, et vaegtöö korrastamine toimuks optimaalseima ressursikasutusega. Tööde järgselt fikseeritavate vaegtööde loetelu ja üldised järeltegevuste kirjeldused on esitatud lisa 7.

11. Metsakasvatuse põhimõtted

Metsakasvatustööde üldised põhimõtted on erinevates metsagruppides samad. Seega on järgnev metsakasvatustööde töid käsitlev osa, arvestades välja toodud erisusi, rakendatav kõikide metsakasvatustööde teostamisel. Metsakasvatustööde planeerimisel juhindutakse kaitstavate liikide elupaikades [metsade väärtuspõhise majandamise juhise](#)st. Järgnevalt on kirjeldatud metsakasvatustööd, vastavalt tavapärasele, uuendusraiejärgsele, tööde järjekorrale.

11.1.1 Maapinna ettevalmistamine

Maapinna ettevalmistamist tehakse eesmärgipuuliigile heade kasvutingimuste loomiseks ja hilisemate metsauuendamistööde lihtsustamiseks. Maapinna ettevalmistamist ei tehta juhul kui muinsus- või looduskaitse tingimustest tulenevalt on see keelatud. Lisaks ei valmistata maapinda ette aladel, kus on olemas eeldused looduslikuks uuenemiseks või on tagatud sobilikud tingimused istutamiseks ilma maapinda ette valmistamata.

Maapinna ettevalmistamise võtte valikul lähtutakse kasvukohatüübist ja seatud eesmärgipuuliigist. Maapinna ettevalmistus teostatakse üldjuhul istutamisele eelneval aastal-kuivades kasvukohatüüpides ketasadrage, niisketes kasvukohatüüpides üldjuhul lapilööjaga ja märgades kasvukohatüüpides võimalusel mätastajaga. Maapinna ettevalmistamisel arvestatakse ajaliste ja looduskaitse liikumispiirangutega.

11.1.2 Eesmärgipuuliigi valik ja metsauuendamise võtted

Eesmärgipuuliigi ja metsauuendamise võtte valikuga suunatakse metsa edasist arengut. Kaitstavates metsades arvestatakse eesmärgipuuliigi ja metsauuendamise võtte valikul looduskaitse tingimustega. Kui tingimusi ei ole seatud, lähtutakse eesmärgipuuliigi valikul kasvukohatüübist ja arvestatakse eelneva metsapõlve koosseisu. Looduslikule uuenemisele jäetakse valdavalt niiskete ja märgade kasvukohatüüpide metsad, kus eesmärgiks on lehtpuu enamusega segapuistu kasvatamine. Istutamisega kujundatakse okaspuu enamusega segapuistusid. Keskmiselt istutatakse hektarile 2800 mändi, 1600 kuuske, 1500 kaske või sangleppa.

11.1.3 Metsauuenduse hooldamine

Metsauuenduse hooldamisega luuakse sobivad kasvutingimused eesmärgipuuliigile. Hooldamise käigus niidetakse eesmärgipuuliigi kasvu takistavad rohttaimed, põõsad ja puud. Metsauuenduse hooldamist tehakse sõltuvalt maapinna ettevalmistuse viisist ja valitud eesmärgipuuliigist.

Metsauuenduse hooldamise viisid on:

- **Koridorhooldamine** – koridoris niidetakse vähemalt 50 cm laiuselt kasvu takistavad rohttaimed, puud ja põõsad eesmärgipuuliigi ümber ja vahel.
- **Ümber taime hooldamine** – ümber taime niidetakse vähemalt 50 cm laiuselt eesmärgipuuliigi kasvu takistavad rohttaimed, puud ja põõsad.
- **Üle pinna hooldamine** – ülepinnaliselt niidetakse eesmärgipuuliigi kasvu takistavad rohttaimed, kõrgemad puud ja põõsad.

Keskmiselt on eesmärgipuuliigile sobivate kasvutingimuste saavutamiseks metsauuenduse hooldamisi vaja teha kolm korda. Kõige enam eelistatakse koridorhooldamist ja ümber taime hooldamist.

11.1.4 Metsauuenduse täiendamine

Metsauuenduse täiendamist tehakse metsauuenduse kohustuse ja metsakasvatuse eesmärgi täitmiseks. Metsauuenduse täiendamist tehakse uuendatavale alale täiendavaid taimi istutades, lähtudes alale seatud eesmärgipuuliigist ning uuenemiseks vajalikust taimede arvust.

11.1.5 Valgustusraie

Valgustusraie eesmärk on eesmärgipuuliigi valgus- ja toitetingimuste parandamine ning eelistatud kasvutingimuste kindlustamine. Valgustusraiega kujundatakse sobilikes kasvukohatüüpides segapuistused. Valgustusraiet tehakse metsades mis on uuenenud ning puude keskmine rinnasdiameeter on alla 8 cm. Keskmiselt tehakse nelja-viie ning kuni 18 aastastes metsades kaks valgustusraiet.

12. Lisad

Lisa 1

Fondide nimekiri

FOND	FONDI NIMI	FONDI SELETUS
MUR	Metsauuenduse rajamise fond	Eraldised, millele ei ole veel metsauuendust rajatud või loodusliku uuenemise otsus ei ole jõustunud
MUH	Metsauuenduse hooldamise fond	Eraldised, millele on metsauuendus rajatud, aga ei ole veel uuenenuks arvestatud
NOF_a	Aktiivne noorendike fond	Eraldised, mis on uuenenuks arvestatud ja peapuuliigi d alla 8 cm ning vajavad enne 8 cm saavutamist valgustusraiet
NOF_p	Passiivne noorendike fond	Eraldised, mis on uuenenuks arvestatud ja peapuuliigi d alla 8 cm ning ei vaja enam valgustusraiet
LAF	Latimetsa fond	Eraldised, mille peapuuliigi d on 8 cm või suurem, kuid ei vasta HR tingimustele (T on alla 75) ja ei ole varem HRi tehtud
HRF	Harvendusraie fond	Eraldised, mille T on suurem või võrdne kui 75 ja ei ole hiljuti tehtud HRi ning küpsusvanus lähiajal ei täitu
VAF	Valmiva metsa fond	Eraldised, millele on hiljuti tehtud HR. Ootavad uuesti HRF fondi minekut (kui T on 75 ja suurem) või URF tingimuste täitumist
URF	Uuendusraie fond	Eraldised, mille koosseisuline küpsusvanus või küpsusdiameeter on täis või mille T on alla 40
HMF	Ülirangelt kaitsavate metsade fond	Eraldised, mis asuvad ülirangelt kaitstaval loodusobjektidel
JAM	Takseerimata fond	Eraldised, millel puuduvad takseerandmed (juurde tulevad alad) või mõni takseertunnus, et saaks fondeerida
MMF	Mittemetsamaa fond	Eraldised, mis asuvad mittemetsamaal ja mis ei ole MURis või MUHis
MMM	Metsata metsamaa	Eraldised, mille kõlvik on metsamaa, kuid millel puudub esimene rinne ning ei ole metsauuenduses (MUR või MUH)
EIM	Mittemajandatavate majandusmetsade fond	Majandatava metsamaa eraldised, millel RMK otsusega metsa ei majandata

Lisa 2

Uuendusraie fondis MEI määramine

Peapuuliik	Boniteet	MEI väärtus, aastaid üle küpsusvanuse		
		2	1	0
Kuusk	0	5	10	üle 10
Kuusk	1	5	10	üle 10
Kuusk	2	7	14	üle 14
Kuusk	3	10	20	üle 20
Kuusk	4	10	20	üle 20
Kuusk	5	10	20	üle 20
Kuusk	6	10	20	üle 20
Mänd	0	10	20	üle 20
Mänd	1	10	20	üle 20
Mänd	2	10	20	üle 20
Mänd	3	15	30	üle 30
Mänd	4	20	40	üle 40
Mänd	5	20	40	üle 40
Mänd	6	20	40	üle 40
Kask	0	10	20	üle 20
Kask	1	10	20	üle 20
Kask	2	10	20	üle 20
Kask	3	15	30	üle 30
Kask	4	20	40	üle 40
Kask	5	20	40	üle 40
Kask	6	20	40	üle 40
Sanglepp	0	10	20	üle 20
Sanglepp	1	10	20	üle 20
Sanglepp	2	10	20	üle 20
Sanglepp	3	15	30	üle 30
Sanglepp	4	20	40	üle 40
Sanglepp	5	20	40	üle 40
Sanglepp	6	20	40	üle 40
Hall lepp	0	5	10	üle 10
Hall lepp	1	5	10	üle 10
Hall lepp	2	5	10	üle 10
Hall lepp	3	5	10	üle 10
Hall lepp	4	5	10	üle 10
Hall lepp	5	5	10	üle 10
Hall lepp	6	5	10	üle 10
Haab	0	5	10	üle 10
Haab	1	5	10	üle 10
Haab	2	5	10	üle 10
Haab	3	5	10	üle 10
Haab	4	5	10	üle 10
Haab	5	5	10	üle 10
Haab	6	5	10	üle 10

Tamm	0	10	20	üle 20
Tamm	1	10	20	üle 20
Tamm	2	10	20	üle 20
Tamm	3	15	30	üle 30
Tamm	4	20	40	üle 40
Tamm	5	20	40	üle 40
Tamm	6	20	40	üle 40
Saar	0	10	20	üle 20
Saar	1	10	20	üle 20
Saar	2	10	20	üle 20
Saar	3	15	30	üle 30
Saar	4	20	40	üle 40
Saar	5	20	40	üle 40
Saar	6	20	40	üle 40
Lehis	0	10	20	üle 20
Lehis	1	10	20	üle 20
Lehis	2	10	20	üle 20
Lehis	3	15	30	üle 30
Lehis	4	20	40	üle 40
Lehis	5	20	40	üle 40
Lehis	6	20	40	üle 40
Vaher	0	10	20	üle 20
Vaher	1	10	20	üle 20
Vaher	2	10	20	üle 20
Vaher	3	15	30	üle 30
Vaher	4	20	40	üle 40
Vaher	5	20	40	üle 40
Vaher	6	20	40	üle 40
Pärn	0	5	10	üle 10
Pärn	1	5	10	üle 10
Pärn	2	5	10	üle 10
Pärn	3	5	10	üle 10
Pärn	4	5	10	üle 10
Pärn	5	5	10	üle 10
Pärn	6	5	10	üle 10
Remmelgas	0	5	10	üle 10
Remmelgas	1	5	10	üle 10
Remmelgas	2	5	10	üle 10
Remmelgas	3	5	10	üle 10
Remmelgas	4	5	10	üle 10
Remmelgas	5	5	10	üle 10
Remmelgas	6	5	10	üle 10
Teised okaspuuliigid	0	10	20	üle 20
Teised okaspuuliigid	1	10	20	üle 20
Teised okaspuuliigid	2	10	20	üle 20
Teised okaspuuliigid	3	15	30	üle 30
Teised okaspuuliigid	4	20	40	üle 40
Teised okaspuuliigid	5	20	40	üle 40
Teised okaspuuliigid	6	20	40	üle 40
Ebatsuuga	0	10	20	üle 20

Ebatsuuga	1	10	20	üle 20
Ebatsuuga	2	10	20	üle 20
Ebatsuuga	3	15	30	üle 30
Ebatsuuga	4	20	40	üle 40
Ebatsuuga	5	20	40	üle 40
Ebatsuuga	6	20	40	üle 40
Nulg	0	5	10	üle 10
Nulg	1	5	10	üle 10
Nulg	2	7	14	üle 14
Nulg	3	10	20	üle 20
Nulg	4	10	20	üle 20
Nulg	5	10	20	üle 20
Nulg	6	10	20	üle 20
Jalakas	0	10	20	üle 20
Jalakas	1	10	20	üle 20
Jalakas	2	10	20	üle 20
Jalakas	3	15	30	üle 30
Jalakas	4	20	40	üle 40
Jalakas	5	20	40	üle 40
Jalakas	6	20	40	üle 40
Pappel	0	5	10	üle 10
Pappel	1	5	10	üle 10
Pappel	2	5	10	üle 10
Pappel	3	5	10	üle 10
Pappel	4	5	10	üle 10
Pappel	5	5	10	üle 10
Pappel	6	5	10	üle 10
Pihlakas	0	5	10	üle 10
Pihlakas	1	5	10	üle 10
Pihlakas	2	5	10	üle 10
Pihlakas	3	5	10	üle 10
Pihlakas	4	5	10	üle 10
Pihlakas	5	5	10	üle 10
Pihlakas	6	5	10	üle 10
Teised lehtpuuliigid	0	5	10	üle 10
Teised lehtpuuliigid	1	5	10	üle 10
Teised lehtpuuliigid	2	5	10	üle 10
Teised lehtpuuliigid	3	5	10	üle 10
Teised lehtpuuliigid	4	5	10	üle 10
Teised lehtpuuliigid	5	5	10	üle 10
Teised lehtpuuliigid	6	5	10	üle 10
Künnapuu	0	10	20	üle 20
Künnapuu	1	10	20	üle 20
Künnapuu	2	10	20	üle 20
Künnapuu	3	15	30	üle 30
Künnapuu	4	20	40	üle 40
Künnapuu	5	20	40	üle 40
Künnapuu	6	20	40	üle 40
Seedermänd	0	10	20	üle 20
Seedermänd	1	10	20	üle 20

Seedermänd	2	10	20	üle 20
Seedermänd	3	15	30	üle 30
Seedermänd	4	20	40	üle 40
Seedermänd	5	20	40	üle 40
Seedermänd	6	20	40	üle 40

Lisa 3

Kasvukohatüüpide niiskustasemed

KKT	KASVUKOHATÜÜP	NIISKUSTASE	NIISKUSTASME NR
MP	mineraalne puistang	kuiv	1
JK	jänesekapsa	kuiv	1
SL	sinilille	kuiv	1
KL	kastikuloo	kuiv	1
LL	leesikaloo	kuiv	1
LU	lubikaloo	kuiv	1
KN	kanarbiku	kuiv	1
SM	sambliku	kuiv	1
JM	jänesekapsa-mustika	kuiv	1
JP	jänesekapsa-pohla	kuiv	1
TP	turbane puistang	kuiv	1
MS	mustika	kuiv	1
PH	pohla	kuiv	1
KR	karusambla	märg	3
KM	karusambla-mustika	märg	3
SN	sinika	märg	3
LD	lodu	märg	3
MD	madal soo	märg	3
SJ	sõnajala	märg	3
RB	raba	märg	3
SS	siirdesoo	märg	3
OS	osja	märg	3
TR	tarna	märg	3
TA	tarna-angervaksa	märg	3
MO	mustika-kõdusoo	niiske	2
AN	angervaksa	niiske	2
ND	naadi	niiske	2
JO	jänesekapsa-kõdusoo	niiske	2

Lisa 4

Metsakahjustuste dünaamika

Kiire dünaamikaga kahjustused– kahjustused mille levikut on metsakaitsete võtete rakendamisega võimalik likvideerida ja levikut takistada. Nendele kahjustustele kiirelt reageerimata jätmine põhjustab kahjustuse laienemise suuremale alale ja soodustab kaasnevate kahjustuste levikut. Metsa kahjustustest kuuluvad sellesse jaotusesse tormiheide, tuulemurd, üleujutus (sh kopra põhjustatud), kooreüraskid, tuli.

Aeglase dünaamikaga kahjustused– kahjustused mida ei ole metsakaitsete võtteid kasutades võimalik likvideerida, kuid mille leviku takistamiseks on olemas võimalused. Sellesse jaotusesse kuuluvad seenkahjustused (nt kuuse-juurepess) ning ka põtrade ja hirvede põhjustatud koorekahjustused.

Metsakasvatuslikud kahjustused– tegemist on kahjustustega mis pärsivad metsa uuendamist ning pidurdavad seeläbi edasist metsade majandamist. Tegemist on hirvlaste (põder, hirv, metsskits) kahjustustega.

Lisa 5

Sanitaarraie klassid

SR KLASS	KIRJELDUS	SELETUS
SLR	Sanitaarlageraie	Metsa sanitaarne seisund on väga halb, eraldise tervete puude täius on 40 või väiksem
SR_S	Suuremahuline sanitaarraie	Kahjustatud ja surnud puude ning lamapuidu tagavara eraldisel on üle 30 tm/ha, kuid tervete puude täius on suurem kui 40
SR_V	Väikesemahuline sanitaarraie	Kahjustatud ja surnud puude ning lamapuidu tagavara eraldisel on 15-30 tm/ha
EI	Sanitaarraie vajadus puudub	Kahjustatud puude, surnud puude ja lamapuidu tagavara eraldisel on väga väike, alla 15 tm/ha.

Lisa 6

Kasvukohapõhised koosseisud maksimaalse hektaritagavara saavutamiseks

MA- mänd; KU- kuusk, KS- kask, HB- haab

1.1. Palumetsad:

- a) 60MA40KU
- b) 60KS40KU
- c) 60KU40MA
- d) 100KU

1.2. Soovikumetsad:

- a) 100KU
- b) 60KS40KU
- c) 60KU40KS
- d) 60KS20KU20HB

1.3. Kõdusoometsad:

- a) 60KU40MA
- b) 60MA40KU
- c) 100KU
- d) 100MA

1.4. Laanemetsad:

- a) 100KU
- b) 60KS40KU
- c) 60KU40MA
- d) 60MA40KU

1.5. Salumetsad:

- a) 80KS20KU
- b) 60KS20KU20HB
- c) 80KU20KS
- d) 100KU

1.6. Samblasoometsad:

- a) 100MA
- b) 80MA20KU

Metsamajanduslikud vaegtööd ja nende järeltegevused

VAEGTÖÖ NIMETUS	VAEGTÖÖ KIRJELDUS	VAEGTÖÖ JÄRELTEGEVUSED
Kraave kahjustatud	Kraavid, milles veevool on erinevatel põhjustel (raiejäätmed, mulde kraavi vajumine vms.) raietööde käigus teostatud tegevuste tõttu takistatud.	Üldjuhul likvideeritakse kahjustus esimesel võimalusel kui ilmastikutingimused seda võimaldavad. Maksimaalne kahjustuse likvideerimise tähtaeg on 1 aasta kahjustuse avastamisest. Töövõtjat teavitatakse vaegtööst juhul kui kraavi kahjustamine on tingitud töövõtja poolsest hooletusest või lohakusest.
Kraavis sild	Tööde järgselt on jäetud kraavist välja tõstmata sinna kraavi ületamise eesmärgil paigutatud metsamaterjal.	Töövõtjat teavitatakse vaegtööst, sild eemaldatakse esimesel võimalusel.
Kraavis võsa	Alusmetsa võsa on kraavi langetatud ning see on tööde järgselt jäetud sealt välja tõstmata	Võsa eemaldatakse esimesel võimalusel. Kui ilmastikutingimustest tulenevalt ei ole võimalik seda koheselt teha, siis teostatakse seda esimesel võimalusel kui olud seda võimaldavad.
Ladustatud vastu kasvavaid puid	Vahelaos on metsamaterjal ladustatud vastu kasvavaid puid.	Töövõtjat teavitatakse vaegtööst, vastu kasvavaid puid ladustatud metsamaterjal tõstetakse koheselt ümber.
Lamapuit eemaldatud	Kokkuveo, peaasjalikult raidmete varumise käigus on veetud kokku lamapuit, mida tulnuks elustiku mitmekesisuse eesmärgil langil säilitada.	Töövõtjat teavitatakse vaegtööst.
Metsaladu tühi	Kokkuveo teostaja on deklareerinud, et metsalaos ei ole enam metsamaterjali, aga tegelikult ei ole kogu metsamaterjali kokku veetud. Vaegtöö fikseeritakse juhul kui raielangile on jäänud hektari kohta rohkem kui 10 ümarpuidu noti.	Kui metsalaos olev metsamaterjal on jäänud kokku vedamata tulenevalt töövõtja lohakusest, siis antakse sellest töövõtjale teada.

Puude valiku vead	Harvendusraie järgselt on raielangile jäetud kasvama lähitulevikus väljalangevaid (enne raiet kahjustatud puud) või „hundi tüüpi“ puid.	Töövõtjat teavitatakse vaegtööst.
Raielangi pinnast kahjustatud	Harvendus- valikraie- ja aegjärgse raie käigus on raielangil metsamulda kahjustatud mistahes ulatuses sügavamalt kui 30 cm või lageraie korral on pinnast kahjustatud suuremas ulatuses kui on „Metsa majandamise eeskirjaga“ lubatud.	Olenevalt kahjustuse ulatusest võidakse teavitada töövõtjat või ka Keskkonnaametit
Sihti kahjustatud	Raietööde järgselt ei ole siht enam maasturiga läbitav.	Üldjuhul likvideeritakse kahjustus esimesel võimalusel kui ilmastikutingimused seda võimaldavad. Maksimaalne kahjustuse likvideerimise tähtaeg on 1 aasta kahjustuse tuvastamisest. Töövõtjat teavitatakse vaegtööst juhul kui sihi kahjustamine on tingitud töövõtja poolsest hooletusest või lohakusest.
Teed kahjustatud	Raietööde järgselt ei vasta tee enam <u>seisundinõuetele</u> .	Üldjuhul likvideeritakse kahjustus esimesel võimalusel kui ilmastikutingimused seda võimaldavad. Töövõtjat teavitatakse vaegtööst juhul kui tee kahjustamine on tingitud töövõtja poolsest hooletusest või lohakusest.
Väljaraie liiga suur	Harvendus-, sanitaar-, valik- või aegjärgse raie järgselt ei jää rinnaspindala „Metsa majandamise eeskirjaga“ lubatud piiridesse.	RMK teavitab rikkumisest Keskkonnaametit ja töövõtjat.